ΑΓΓΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ G. MORRIS

Η ΤΙΜΗ ΕΣΩΘΗ

(Μεξικανικὸ Διήγημα)

Ὅταν ἡ μάννα τοῦ Ζουὰν ντ' Ἀκόστα ἔμαθε ὅτι ὁ δεύτερός της γυιός, ὁ Μανουέλ συνελήφθη ἀπὸ τὰ κυβερνητικὰ στρατεύματα καὶ θὰ τουφεκιζόταν τὴν ἄλλη μέρα, κατὰ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου, ἔμεινε ἀκίνητη στὸ κάθισμά της μιὰν ὁλόκληρη ὥρα μὲ καρφωμένο τὸ βλέμμα της στὸ πάτωμα... Ὁ πρῶτος της γυιός, ὁ Ζουὰν εἶχε πεθάνει, ὅπως ὅλοι τῶξεραν, μὲ τὸ τσιγάρο στὰ χείλη του. Τὸν εἶχαν τουφεκίσει ὡς κατασκοπον καὶ ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι τὸν εἶχαν πιάσει στὶς κυβερνητικὲς γραμμὲς καὶ τοῦ βρῆκαν ἀπάνω του ἐνοχοποιητικὰ ἔγγραφα. Μὰ πρίν προλάβουν νὰ τὸν συγκρατήσουν ὁ Ζουὰν πρόφτασε νὰ ξεπαστρέψῃ με τὸ μαχαίρι του δυὸ τακτικοὺς στρατιῶτες.

Ἡ μητέρα του, συνοδευομένη ἀπὸ μερικοὺς ἄλλους συγγενεῖς εἶχε πάει στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως γιὰ νὰ τὸν δῇ νὰ πεθαίνῃ καὶ ἡ ἀνάμνησις τῆς στάσεως ποὺ ἐκράτησεν ὁ νέος μπροστὰ στο θάνατο τῆς ἔμενε πάντα γιὰ νὰ τὴν παρηγορῇ γιὰ τὴν ἀπώλειά του.

Τὸν εἶχε δεῖ γαλήνιον καὶ ὥραῖον, μ' δεμένα τὰ χέρια καὶ μ' ἕνα τσιγάρο στὸ στόμα, νὰ περιμένῃ τὸν θάνατο.

Φέρθηκε σὰν ἀληθινὸς κύριος... Ἀφοῦ μίλησε μὲ τὸν παπᾶ κι' ἐζήτησε συγχώρηση ἀπὸ τὸ Θεὸ γιὰ τὰ ἁμαρτήματά του, ἔψαξε μὲ τὰ μάτια νὰ βρῇ τὴ μητέρα του καὶ τὸ βλέμμα του καρφώθηκε ἀπάνω της ὡς ποὺ ἡ ἀπαιτήσεις τοῦ ρόλου του ἀνάγκασαν νὰ τὸ στρέψῃ ἀπ' ἐνω στὰ στόματα τῶν μάουζερ.

Ἔπειτα μιὰ ὀμοβροντία ἀκούστηκε καὶ ὁ Ζουὰν ἐκύλησε στὸν τοῖχο ὅπου ἔμεινε μερικὰ δευτερόλεπτα ὄρθιος. Ἔπειτα ἐκύλησε ἀργὰ στὰ γόνατά του καὶ ξαπλώθηκε χάμω μὲ τὸ πρόσωπο στὴ γῆ...

Ἔτσι λοιπὸν ἐπέθανε ὁ πρῶτος της γυιός, κι' ὅταν ἔμαθε ὅτι θὰ τουφεκιζόταν αὔριο κι' ὁ Μανουέλ δὲν συλλογιζόταν μόνο ποὺ θἄχανε καὶ τ' ἄλλο της παιδί, μὰ ὁ νοῦς της πήγαινε ἀλλοῦ.

Τὸν Μανουὲλ δὲν τὸν ἀγαποῦσε ὅπως ἀγαποῦσε τὸν Ζουάν, γιατὶ ἦταν δειλὸς ἀπὸ τὰ παιδικά του χρόνια. Κι' ἂν ὑπηρετοῦσε στὰ ἐπαναστατικὰ στρατεύματα, τὄκανε κι' αὐτὸ ἀπὸ τὸ φόβο. Ὅταν ἐλάμβανε μέρος σὲ καμμιὰ συμπλοκή, τὸν ἔλουζε κρῦος ἱδρώς καὶ πυροβολοῦσε μὲ κλειστὰ τὰ μάτια. Καὶ ὅμως ἐπειδὴ ἤξερε νὰ χρησιμοποιῇ καλὰ τὴ γλῶσσα του, περνοῦσε γιὰ πραγματικὸς ἥρως.

Δὲν ἐπρόκειτο ἄλλως τε νὰ τὸν τουφεκίσουν ἐπειδὴ ἦταν ὁ Μανουέλ, ἀλλὰ μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ ἦταν ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ζουάν. Οἱ κυβερνητικοὶ ἐφοβόντυσαν ὅλη τὴ φαμίλια, ὅπως κανεὶς φοβᾶται μιὰ σφηκοφωλιά.

Αὐτὴ τη φορὰ γίνηκε δίκη. Ὁ νέος ἐσύρθηκε γονατιστὸς μπροστὰ στὸ στρατοδικεῖο, κλαίων, ὀδυρόμενος, ἱκετεύων, ὁρκιζόμενος ὅτι θὰ προδώσῃ στὸ μέλλον, θὰ πολεμήσῃ, θὰ κατασκοπεύσῃ τοὺς παληοὺς συντρόφους του. Ἀλλὰ οἱ δικασταί του ἔμεναν ἀσυγκίνητοι. Φανταζόντουσαν ὅτι τοὺς ἔπαιζε κωμωδία. Ἦταν ἕνας Ἀκόστα! Ὁ γυιὸς τοῦ Φερδινάνδου, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ζουάν, μιὰ σφήκα!

— Θὰ δῆτε, εἶπε ὁ συνταγματάρχης, ποὺ προήδρευε. Ὅταν καταλάβῃ ὅτι ἡ καταδίκη του εἶνε ἀμετάκλητη, θὰ δείξῃ τὴν ἴδια ἀπάθεια ὅπως κ' οἱ ἄλλοι!

Καὶ πρᾶγμα περίεργο! Ὁ ἄνανδρος ἔδειξε πράγματι ἀπάθεια μόλις ἄκουσε τὴν καταδίκη του. Ἀλλὰ ἦταν μᾶλλον ἀπὸ ψυχικὴ κατάπτωση, ποὺ τοῦ ἔφερε ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου καὶ τὸν ἐχαύνωσε. Ὅταν ὅμως βρέθηκε μονάχος στὸ κελλί του ρίχτηκε πάνω στοὺς τοίχους οὐρλιάζοντας κι' ἔπειτα σωριάστηκε χάμω χύνοντας ἄφθονα δάκρυα καὶ τρασσόμενος ἀπὸ νευρικοὺς σπασμούς.

Ὅλα αὐτά, εὐτυχῶς γιὰ τὴν τιμὴ τῆς οἰκογενείας ἀπεδόθησαν ἀπὸ τὸν φύλακα σὲ δαιμονισμένη λύσσα καὶ ὄχι σὲ φόβο.

Δάρθηκε ἔτσι ὡς τὶς τέσσερες τὸ ἀπόγευμα ὁπότε ἡ ἐξάντλησίς του τοῦ ἔφερε κάποια γαλήνη. Ἐκείνη τὴν ὥρα ἐπῆγε ἡ μάννα του νὰ τὸν δῇ. Εἶχε πετύχει μὲ μεγάλη δυσκολία αὐτὴ τὴν ἄδεια καὶ χρειάστηκε νὰ ἐξαγοράσῃ τὸ Συνταγματάρχη δίνοντάς του ἕνα σημαντικὸ μέρος ἀπ' τὶς οἰκονομίες της.

Ἐκάθησε κοντὰ στὸ γυιό της, ἐπῆρε τὰ χέρια του μέσ' στὰ δικά της, μὲ σπαραχτικοὺς λυγμούς.

Ὅλα πᾶνε καλά, Μανουέλ, τοῦ εἶπε μὲ ἤρεμη καὶ ἐνθαρρυντικὴ φωνή.. Εἶδα τὸ Συνταγματάρχη...

Ὁ Μανουὲλ σήκωσε τὰ κατακόκκινα ἀτ' τὸ κλᾶμμα μάτια καὶ τὸ πρόσωπό του φωτίστηκε ἀπὸ κάποια ἐλπίδα.

— Τί θὲς νὰ πῇς; ρώτησε μὲ στριγγιὰ φωνή.

Ἡ μάννα ἐδιάγκωσε δυνατὰ τὰ χείλια της γιατὶ ἡ φωνὴ αὐτὴ τῆς ἔδειχνε ὅτι ὁ γυιός της εἶχε καταληφθεῖ ἀπὸ ταπεινὸν καὶ πρόστυχο φόβο. Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἔννοιωσε ἕνα μῖσος ἐναντίον του ἀλλὰ κρατήθηκε.

— Ὁ Συνταγματάρχης μὲ ἐβεβαίωσε ὅτι προσεφέρθης νὰ τοὺς ἐξυπηρετήσῃς ἂν σοῦ χαρίζαν τὴ ζωή.

— Ναὶ ἀποκρίθηκε μὲ πνιγμένη φωνή, ἀλλ' αὐτὸ δὲ χρησίμεψε σὲ τίποτε.

— Κάνεις λάθος παιδί μου. Ὁ Συνταγματάρχης ἀπ' ἐναντίας νομίζει ὅτι μπορεῖ νὰ σὲ χρησιμοποιήσῃ. Θὰ σ' ἐλευθερώσουν...

Ὁ Μανουὲλ δὲν πίστευε στ' αὐτιά του.

— Θέλει ὅμως, ἐξακολούθησε ἡ μητέρα του, νὰ κρατηθῇ τὸ πρᾶγμα μυστικό. Ἂν οἱ δικοί μας ὑποψιαζόντουσαν ὅτι σ' ἀφήσανε ἐλεύθερο, αὐτό, καταλαβαίνεις θὰ ἔβλαπτε πολὺ στὶς ὑπηρεσίες ποὺ θὰ μποροῦσες νὰ τοὺς παράσχῃς.

— Ναί, ἀλλά...

— Ἄκουσε με. Ὅλα θὰ γίνουν ὅπως πάντα. Μόνο ποὺ τὰ τουφέκια θἄχουν ἄσφαιρα φυσίγγια. Ὅταν πυροβολήσουν οἱ στρατιῶτες ἐσὺ θὰ πέσῃς χαμω σὰ νἄσουν τάχα νεκρός. Ἔπειτα θὰ σὲ φέρουν σπίτι γιὰ νὰ σὲ κηδέψουμε. Τὸ φέρετρο θὰ φύγῃ ἄδειο κ' ἐσὺ θἄχῃς σωθῇ!

Ἐχαιμογέλασε στὸ γυιό της καὶ τοῦ χάϊδεψε τα χέρια.

— Ἔπειτα θ' ἀφήσῃς νὰ μεγαλώσουν τὰ γένεια σου καὶ θὰ μεταμορφωθῇς. Ὁ Συνταγματάρχης νομίζει ὅτι μ' αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ μπορέσῃ νὰ σὲ χρησιμοποιήσῃ καλύτερα. Ἐννοεῖς ὅτι μὲ πρώτη εὐκαιρία ποὺ θὰ σοῦ τύχῃ θὰ ἔρθῃς πάλι μὲ τοὺς δικούς μας.

— Φυσικά, φυσικά, ἐψιθύρισε ὁ Μανουέλ.

***

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Μανουὲλ ντ' Ἀκόστα, δὲν ὑπῆρξε πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ Ζουάν. Ὅπως ὁ Ζουὰν ἔτσι κι' ὁ Μανουὲλ στάθηκε περήφανα μπροστὰ στὸ τοῖχο μ' ἕνα τσιγάρο στὸ στόμα. Ὅπως ἐκεῖνος ἔτσι κι' αὐτὸς ἐζήτησε τὴ μητέρα του μέσα στὸ πλῆθος τῶν θεατῶν καὶ τῆς ἐχαμογέλασε μὲ γενναιότητα. Βέβαια δὲν ἐφέρθηκε μὲ ὅσην εὐγένεια ὁ ἀδερφός του. Ἀλλὰ εἶχε πάρει κᾶτι ἀπὸ τὸ ὕφος του, μὲ τὸ θρασὺ εἰρωνικὸ χαμογελό του καὶ τὴ φανφαρονικὴ στάση του.

— Δὲν σᾶς τὄλεγα ἐγώ; ψιθύρισε ὁ Συνταγματάρχης σ' ἕναν ἀξιωματικὸ ποὺ εἶχε λάβει μέρος στὴ δικη... Τοὺς ξέρω ἐνὼ αὐτούς!...

Ὅταν ἐδόθη το παράγγελμα «πῦρ» ξέσπασε σέ θυρυβώδη γέλοια σὰ νὰ ἤθελε νὰ κοροϊδέψῃ τὴ γνωστὴν ἀδεξιότητα τῶν κυβερνητικῶν σκοπευτῶν!...

... Ὁ Μανουὲλ ἐκόπηκε σχεδὸν στὴ μέση ἀπὸ τὶς σφαῖρες. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ τον τοποθέτησαν στὸ νεκροκρέββατο παρετήρησαν ὅτι στὰ χαρακτηριστικά του ἦταν ἀποτυπωμένη μιὰ ἔκφραση ἀπέραντης ἐκπλήξεως...

Ὁ ἡρωϊκὸς τρόπος ποὺ πέθανε ὁ Μανουέλ, ποὺ ἔσωσε τὴν τιμὴ τῆς οἰκογενείας παρηγόρησε κάπως τὴ γρηὰ μάννα του... Ἀλλὰ ἦταν κυρίως ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἄλλου της γυιοῦ, τοῦ ἀληθινοῦ λιβεντη ποὺ ἐπέτρεψε στὴ γερόντισσα νὰ ἐξακολουθῇ νὰ ζῇ χωρὶς νὰ τρελλαθῇ.

Κ.

Ἀτάραχος περίμενε τὸ θάνατο.

ΑΓΟΡΑΖΟΝΤΑΙ εἰς καλὴν τιμὴν παλαιά, μεταχειρισμένα βιβλία διαφόρου ὕλης καὶ ὁλόκληροι βιβλιοθῆκαι. Ἐπίσης ζητοῦνται σώματα ἢ τεύχη φιλολογ. γαλλ. περιοδικῶν καὶ βιβλία. Ἀγοραζονται ἀκόμη ἔργα ζωγραφικῆς, ἁγιογραφία βυζαντιναὶ καὶ παλαιὰ κομψοτεχνήματα. Εἰδοποιῆστε ἢ γράψατε στὰ γραφεῖα μας, Λέκκα 7.